

Bildande av naturreservatet Runstensmyren i Borgholms kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att bilda naturreservatet Runstensmyren. För att uppnå syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla i området. Reservatets avgränsning framgår av besluts-karta (bilaga 1) och de gränser som slutligen utmärks i fält.

För naturreservatets långsiktiga skötsel fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 5).

Det här beslutet riktar sig till dig som är fastighetsägare eller har en annan rättighet i området, som till exempel fiskerätt, jordbruksarrende, jakträtt eller ledningsrätt.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Miljöbalken 7 kapitlet:

4 § (syftet med naturreservatet)

5 § första stycket (skälen för beslutet)

5 § andra stycket (inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden)

6 § (förpliktelse att tåla visst intrång)

30 § (ordningsföreskrifter)

Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera:

3 § (skötselplan)

17 § (bevarandeplan för Natura 2000-områden)

21 § (förvaltare av naturreservat)

22 § (länsstyrelsen får meddela ordningsföreskrifter)

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda, bevara, utveckla och i förekommande fall återställa naturmiljöerna ädellövskogar, hässlen, trädklädda betesmarker, brynmiljöer, fuktängar, rikkärr och öppna våtmarker. Naturmiljöernas ekosystem med dess strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald ska bevaras och utvecklas.

Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter av exempelvis marksvampar, insekter och groddjur bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva.

Inom ramen för ovanstående är reservatets syfte också att ge möjlighet till naturupplevelser.

För att tillgodose syftet med naturreservatet behövs:

- Att områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som reglerar jord- och skogsbruk samt olika typer av exploatering
- Restaurering av hydrologi i våtmark och omkringliggande miljöer
- Restaurering och hävd av våtmarker och mosaikartad betesmark genom bete, slåtter, bränning och andra röjningsåtgärder
- Restaurering och underhåll av mosaikartat skogsbete med inslag av öppna gräsmarker och brynmiljöer
- Intern dynamik med åldrande och döende träd och hasselstammar
- Utveckling av trädens åldersfördelning och artmässiga variation
- Främjande av död och döende ved av olika trädslag i olika nedbrytningsstadier, lägen och grovlekar

- Friställning av ädellövträd och hassel
- Skapande av varierade och vindskyddade brynmiljöer och buskskikt i mosaikartad betesmark och i anslutning till andra öppna miljöer såsom grusväg, sumpskog och våtmark
- Information om reservatets naturmiljöer

Skälen för beslutet

Prioriterade bevarandevärden för Runstensmyren är utöver skalbaggar, fjärilar och groddjur även sällsynta och hänsynskrävande arter av marksvampar knutna till kalkrika ädellövskogar och hässlen. Levande och död ved av bland annat ek, hassel och asp skapar livsmiljöer för områdets rödlistade epifyter och vedlevande insekter. Områdets rika kärlväxtflora tillhandahåller födo- och nektarresurser för specialiserade fjärilar som gynnas av hävdade och mosaikartade miljöer och i naturreservatet finns till exempel humlerotfjäril (NT), tryvårvecklare (VU) och gullvivefjäril (VU). Som en viktig del av mosaiken av torrare och blötare miljöer finns värdefulla våtmarksområden som bland annat hyser småvänderot (VU).

Runstensmyrens rika ek- och hasselskogar har, likt stora delar av Mittlandsskogen, en lång kontinuitet och utgör livsmiljöer för rödlistade och hänsynskrävande marksvampar. Bland dessa kan arterna praktspindling (VU) och beryllspindling (EN) nämnas. Reservatets hässlen genomgår idag en igenväxning vilket på sikt kan få en mycket negativ påverkan på de arter som är beroende av hässlenas mikroklimat och specifika markförhållanden. För att bevara miljön i de värdefulla lågskogarna på sikt behöver de återfå en mer luckig och mosaikartad struktur så att mer ljus når markskiktet. Etappvisa naturvårdsröjningar med påföljande skogsbete är att föredra och speglar områdets historiska markanvändning. En återupptagen beteshävd i våtmarkerna blir likaledes till gagn för den rödlistade långbensgrodan (NT) samt för den i hela Sverige ovanliga mannagräsbaggen (VU).

För att områdets naturvärden ska bevaras och utvecklas behövs naturvårdande skötsel. För att de höga naturvärdena ska bevaras behövs föreskrifter som reglerar markanvändningen. Länsstyrelsen anser att områdets höga naturvärden motiverar att området ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat.

Beskrivning av reservatet

Naturreservatet Runstensmyren är inbäddat i det mycket artrika och mosaikartade jordbrukslandskapet Mittlandet på mellersta Öland. Kännetecknande för Runstensmyren är en variation av lite torrare hässlen med ek, hassel och hagtorn som övergår i fuktigare sumpskogar med större inslag av björk, brakved och viden. Där marken är som fuktigast tar öppnare våtmarker med blååtel och starr vid.

Vissa delar av Runstensmyren har under en längre tid genomgått en omfattande igenväxning när den historiska markanvändningen, främst i form av bete och traditionell hävd av våtmarker, upphört. Trots detta återfinns fortfarande flera arter av Mittlandsskogens allra mest krävande marksvampar i naturreservatets hässlen som till exempel praktspindling (VU) och beryllspindling (EN). I de tätare högskogarna återfinns ek, björk och ställvis andra träd såsom lind, asp, sälg och oxel.

De öppna våtmarksdelarna har en mosaikartad karaktär där ängsvädd, orkidéer och småvänderot (VU) växer på sina ställen. På fastlandsholmar och uddar i våtmarkslandskapet tornar vidkroniga ekar upp sig. Igenväxningsgraden i delar av våtmarken är bitvis hög.

Naturreservatets position i Mittlandsskogen är en viktig komponent för konaktiviteten mellan närliggande artrika hässlen vilket underlättar arters rörelser i landskapet. Närliggande skyddade ädellövskogar och hässlen återfinns bland annat i naturreservaten Vanserum-Bäck, Gillsättra och Övetorp i söder samt Dyestad i öster.

Föreskrifter

För att uppnå syftet med naturreservatet får Länsstyrelsen besluta om föreskrifter. Föreskrifterna är uppdelade i A-, B-, och C-föreskrifter.

- A-föreskrifter förbjuder viss verksamhet och riktar sig till fastighetsägare och övriga sakägare, till exempel personer med fiskerätt, jordbruksarrende, jakträtt och ledningsrätt.
- B-föreskrifter beskriver vilken skötsel och vilket intrång som fastighetsägare och sakägare ska tåla att förvaltaren utför.
- C-föreskrifter är ordningsföreskrifter som riktar sig till både fastighetsägare, sakägare och allmänheten.

A. Föreskrifter om inskränkningar i fastighetsägares och annans sakägares rätt att använda mark och vatten inom naturreservatet

Inom reservatet är det förbjudet att:

1. Avverka, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar. Se undantagen e), f), g) och h) under rubriken Undantag från föreskrifter.
2. Bedriva täkt, gräva, spränga, borra, schakta, fylla ut eller utföra annan markberedning.
3. Uppföra eller utöka byggnad, ledning, mast, vindkraftverk eller annan anläggning.
4. Anlägga väg eller parkeringsplats samt bredda befintlig väg.
5. Anordna upplag, tippa eller dumpa.
6. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov.
7. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.
8. Utföra vattenreglering, dämma, dika, dikesrensa, leda bort vatten eller på annat sätt påverka hydrologin.
9. Använda bekämpningsmedel, kalka eller tillföra växtnäringsämnen.
10. Använda ivermektinbaserade preparat på betesdjur då de uppehåller sig inom reservatet, annat än vid direkt rekommendation från veterinär.
11. Plantera, så eller införa växter, djur eller andra organismer.
12. Tillskottsutfodra betesdjur. Se undantag i) under rubriken Undantag från föreskrifter.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

1. Uppföra jakttorn.
2. Anlägga led eller spång.

3. Utfodra vilt.

B. Föreskrifter om fastighetsägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor samt andra tillgänglighetsanordningar och anläggningar som till exempel bord och bänkar, leder, spänger, stängselgenomgångar, stättor och skyltar.
3. Om det kommer till Länsstyrelsens kännedom att det finns träd som uppenbart utgör en risk för besökares säkerhet får förvaltaren utföra nödvändiga åtgärder som att flytta, beskära eller fälla träd eller delar av träd.

Naturvårdande skötsel enligt följande:

- Åtgärder för att restaurera, nyskapa och vårda ädellövskogar, trädklädda betesmarker, fuktängar, och våtmarker såsom bete, slåtter, friställning, luckhuggning, utglesning, röjning, gräsbränning samt uppsättning av stängsel och andra anordningar nödvändiga för betesdrift.
- Åtgärder för att gynna hassel samt lövträd och lövträdsföryngring av framför allt ek och i förekommande fall lind i trädklädd betesmark och ädellövskog såsom friställning, luckhuggning, veteranisering, stängselning, utglesning och röjning.
- Åtgärder för att gynna och utveckla trädens åldersfördelning samt död och döende ved i trädklädd betesmark, lövskog och lövsumpskog såsom fällning, ringbarkning, toppkapning, veteranisering, hamling, uppläggande av veddepåer och liknande åtgärder.
- Åtgärder för att bevara och förstärka inslaget av solexponerade, betespräglade, grova och gamla träd och hasselbuskar genom friställning, utglesning, veteranisering och liknande åtgärder.

- Åtgärder för att gynna ett värdefullt buskskikt i trädklädd betesmark och i anslutning till andra öppna miljöer såsom skapande och upprätt-hållande av brynmiljöer, öppna stråk och gläntor.
 - Åtgärder för att gynna blomrika marker med blommande buskar, träd och örter såsom bete, slåtter, bränning och markstörning.
 - Åtgärder för att minska andelen gran i lövskog.
 - Åtgärder för att begränsa utbredningen av ag i våtmark.
 - Åtgärder för att gynna naturlig hydrologi och vattendynamik i våtmark, fuktäng, och lövsumpskog såsom igenläggning av diken.
 - Åtgärder för att gynna hotade arter knutna till reservatets livsmiljöer såsom uppsättning av mulm-, fågel- och fladdermusholkar, skapande av faunadepåer samt utsättning av hotade arter knutna till reservatets livsmiljöer.
 - Upplag i samband med skötselåtgärder.
4. Genomförande av undersökningar av djur-, svamp- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
 5. Skyddsåtgärder mot invasiva eller främmande arter.

C. Ordningsföreskrifter

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Starta och landa med luftfartyg, som till exempel drönare.
2. Skada eller störa däggdjur och fåglar, klättra i boträd eller uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt.
3. Elda med ved från reservatet.
4. Bryta kvistar, föra bort eller skada levande eller döda träd och buskar.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

5. Plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar, utöver enstaka exemplar för artbestämning eller belägg.
6. Gräva eller dra upp kärleväxter.

7. Samla in insekter eller andra ryggradslösa djur med fällor som är konstruerade för att döda.
8. Placera ut skylt, tavla, affisch, konstföremål, orienteringskontroll, snitsel, markering eller liknande.
9. Genomföra tävling, evenemang eller likvärdig organiserad verksamhet utanför Mittlandsleden.

Undantag från föreskrifter

- a) Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för förvaltaren eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som framgår av föreskrifterna under B ovan.
- b) Föreskrifter som är förbjudna under A och C utgör inte hinder för att låta utföra sådan verksamhet som efter prövning getts tillstånd till enligt de tillståndspliktiga A-föreskrifterna.
- c) Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för sjukvården, räddningstjänsten och polisen samt personer på uppdrag av polisen, att vid insatser vidta nödvändiga åtgärder.
- d) Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för drift och underhåll av allmän och enskild väg med tillhörande vägområde och vändplan, enligt gällande anläggningsbeslut för berörd gemensamhetsanläggning.
- e) Utan hinder av föreskriften A 1 och C 4 har fastighetsägare och jordbruksarrendator rätt att röja bort träd och buskar av igenväxningskaraktär klenare än fem cm i brösthöjd i betesmark, stängselgata och längs befintliga brukningsvägar. Innan sådan åtgärd utförs ska godkännande fås av Länsstyrelsens reservatsförvaltare.
- f) Utan hinder av föreskriften A 1 och C 4 får träd som fallit ned över befintliga vägar, leder, stängsel, betes- eller slåttermarker tas bort och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet.
- g) Utan hinder av föreskriften A 1 och C 4 får träd som inom snar framtid riskerar att falla ned över befintliga vägar, leder, stängsel, betes- eller slåttermarker beskäras eller tas bort och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet. Innan sådan åtgärd utförs ska godkännande fås av Länsstyrelsens reservatsförvaltare. Grenar som hänger ut över reservatsgränsen får kapas.

- h) Utan hinder av föreskriften A 1 och C 4 får nyttjanderättsinnehavare till jakt utföra underhållsröjning av mindre buskar och unga träd klämare än fem cm i brösthöjd i befintliga siktgator vid jaktpass.
- i) Föreskriften A 12 gäller inte tillfällig tillskottsutfodring vid speciella tillfällen såsom extrem torka, in- och utstallning samt vinterbete efter godkännande från förvaltaren. Undantaget gäller endast om utfodring utanför reservatet inte är praktiskt möjlig.
- j) Föreskriften C 2, C 8 och C 9 gäller inte jakträttsinnehavare vid jakt.

Upplysningar

Utöver föreskrifterna under A och C gäller även annan lagstiftning i miljöbalken samt till exempel jaktlagstiftning, terrängkörningslagen, strandskyddsbestämmelser och kulturmiljölagen. Om en åtgärd inte är förbjuden enligt naturreservatets föreskrifter men ändå kan innebära en väsentlig ändring av naturmiljön behöver verksamhetsutövaren anmäla den planerade åtgärden till Länsstyrelsen för samråd enligt 12 kap 6 § MB.

Hundar eller andra husdjur ska alltid hållas under sådan uppsikt att de inte stör djurlivet eller andra besökare i området. Under perioden 1 mars till 20 augusti ska hundar hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Vilda djur och fåglar är under denna period extra känsliga för störning då de har ungar. Det framgår bland annat av Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Sakägare som ännu inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan väcka talan enligt 31 kap miljöbalken mot staten i Mark- och miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan skall ställas till Mark- och miljödomstolen i Växjö. Inom naturreservatet har ersättning utgått till samtliga kända fastighetsägare.

Eventuellt gagnvirke som ska tas ut ur naturreservatet i samband med naturvårdsåtgärder och som utförs med stöd av föreskrifter, tillfaller fastighetsägaren.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Runstensmyren
NVR ID:	2200066
Län:	Kalmar
Kommun:	Borgholm
Församling/socken:	Runsten
Lägesbeskrivning:	Runstensmyren ligger på mellersta Öland ca 4 km nordväst om Runsten.
Centrumkoordinater (SWEREF99TM): X: 600493, Y: 6287485	
Naturgeografisk region:	14b N. Öland
Fastigheter:	Norra Runsten 6:3
Ägarkategori:	Enskild
Areal:	ca 20 ha
Landareal:	ca 20 ha
Förvaltare av naturreservatet:	Länsstyrelsen i Kalmar

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Ärendet initierades ursprungligen 2023 då Länsstyrelsen mottog en intresseanmälan om formellt skydd av skog från fastighetsägaren. För att få fördjupad kunskap om områdets naturvärden utfördes en naturvärdesinventering av Fennicus Natur under år 2023. Vidare ingick området i en marksvampsinventering som Naturcentrum utförde åt Länsstyrelsen år 2024. Utifrån inventeringarna blev det påtagligt att området har höga värden kopplade till ädellövsmiljöer och våtmarker, vilka ytterligare förstärks av områdets position i Mittlandsskogen. Fastighetsekonomi Åke Ragnar Eriksson AB har på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört en värdering av fastigheten, varefter Midlers mark & exploatering AB har förhandlat med berörda sakägare. Länsstyrelsen har träffat uppgörelse om intrångsersättning med ägare till fastigheten Norra Runsten 6:3.

Vägar

I november 2025 inleddes förhandlingar om åtkomst till väg fram till reservatsområdet mellan länsstyrelsen i Kalmar läns utsedda förhandlare och berörda vägföreningar eller delägare av väg. Förhandlingarna pågår och överenskommelser om vägfrågor sker separat från reservatsbeslutet.

Remiss

Samråd för naturreservatet Runstensmyren har genomförts med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten som tillstyrkt förslaget. Förslag till beslut och skötselplan har därefter skickats på remiss den 22 september 2025 till Borgholms kommun, Riksantikvarieämbetet, Sveriges geologiska undersökning, Skogsstyrelsen, Transportstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Kalmar län, LRF Sydost, Mellersta Götalands jordägareförening, Runstens och Långlöts hembygdsföreningar, Ölands Botaniska förening, Ölands Naturskyddsförening, Ölands Ornitologiska förening, Friluftsförbundet Region Öst, Station Linné, Linnéuniversitetet, Svenska Jägareförbundet Kalmar län, Föreningen Sydostentomologerna, Region Kalmar län och svampexpert Tommy Knutsson. Kända sakägare förelades samtidigt med stöd av 24 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) enligt miljöbalken att inkomma med yttrande.

Förslag till beslut har även med stöd av 47 och 49 §§ delgivningslagen (SFS 2010:1932), kungjorts i ortstidningarna Kalmar läns tidning 18 september 2025, Ölandsbladet och Barometern OT lördagen den 20 september och Post- och Inrikes tidning 19 september 2025.

Synpunkter har inkommit från Mellersta Götalands Jordägareförening, Skogsstyrelsen, Region Kalmar län, Runstens Sjögatas samfällighetsförening, Runstens Skogsvägs samfällighetsförening, Sören Berneke samt Jimmy Johansson.

Sveriges Geologiska Undersökning, Linnéuniversitet och Station Linné meddelar att de avstår yttrande.

Runstens skogsvägs samfällighetsförening förvaltar den samfälliga vägen Södra Runsten GA:1 som löper genom reservatsområdet. De har inkommit med följande synpunkter:

1. Ägare till Borgholm Norra Runsten 6:3 kvarstår med sina andelar i gemensamhetsanläggningen enligt anläggningsbeslutet.

2. Naturreservatet ansöker om anslutning i Runstens skogsvägs samfällighetsförening.
3. Naturreservatet ska ha egna andelar i gemensamhetsanläggningens underhåll.
4. Gemensamhetsanläggningens streckning och bredd enligt anläggningsbeslutet kvarstår.
5. Endast fastighetsägare och naturreservatets förvaltare samt deras anlitade underentreprenörer äger använda gemensamhetsanläggningen enligt anläggningsbeslutet.
6. Gemensamhetsanläggningens område enligt anläggningsbeslutet ingår ej i naturreservatet.
7. Vändplan vid fastighet Borgholm Norra Runsten 6:3 enligt anläggningsbeslut.
8. Parkering får ej anläggas på gemensamhetsanläggningens område inklusive vändplan definierat i anläggningsbeslutet.
9. Dikesrensning och röjning av hela gemensamhetsanläggningens område får utföras enligt anläggningsbeslutet.
10. Samfällighetsföreningens kostnader i samband med bildandet av naturreservatet svarar naturreservatet för.

Länsstyrelsens kommentar:

Punkterna 1, 2, 3, 4, 5 och 10 behandlas i pågående förhandlingar som sker separat från reservatsbeslutet. Länsstyrelsen har tagit del av det anläggningsbeslut som beskriver gemensamhetsanläggningens omfattning, bland annat vad gäller vägområdets bredd och befintlig vändplan inom reservatsområdet. Med anledning av punkt 6, 7, 8 och 9 ovan har länsstyrelsen gjort följande ändringar i reservatets beslut och skötselplan:

- Anläggande av parkering tas bort från föreskrift B 2 samt från skötselplanens skötselåtgärder med tillhörande skötselplanskarta. Länsstyrelsen bedömer att reservatet kommer att ha en låg besöksfrekvens.
- Under sektionen om friluftsliv i skötselplanen står det nu att naturreservatet bäst nås till fots eller med cykel och att det inte finns några parkeringsplatser i eller utanför reservatet.

- I undantag d) under undantag från föreskrifter är det nu specificerat att hela gemensamhetsanläggningens område inklusive vändplan (definierat enligt gällande anläggningsbeslut 1992-03-02) är undantaget från föreskrifter. Undantaget lyder nu: "Föreskrifterna under A och C utgör inte hinder för drift och underhåll av allmän och enskild väg med tillhörande vägområde och vändplan, enligt gällande anläggningsbeslut för berörd gemensamhetsanläggning." Med drift och underhåll avses även dikesrensning och röjning inom vägområdet.

Länsstyrelsen och vägföreningen har haft en löpande dialog efter remisstiden och har nu nått en samsyn kring hur frågan om åtkomst till väg ska lösas.

Skogsstyrelsen tillstyrker förslaget om beslut och skötselplan. De bedömer att reservatet inte kommer att försvåra skogsbruk på omkringliggande fastigheter. De ställer sig positiva till att skötselplanen möjliggör en anpassad skötsel efter tillgången på betesdjur.

Mellersta Götalands jordägarförening meddelar att de inte har något att erinra mot bildandet av reservatet, då initiativet togs av markägaren och uppgörelse om inträngsersättning har träffats. Föreningen påpekar generellt vikten av frivillighet och samförstånd med markägare och grannar. De belyser även skogens roll som kolsänka och anser att det är särskilt viktigt att växande skog inte undantas från produktion. Föreningen föreslår att det till förslaget görs en budget över kostnaden för de förväntade åtgärderna, då de ser en risk att reservatet missköts om ekonomiska medel inte säkras.

Länsstyrelsens kommentar:

Att undanta området från skogsproduktion är en viktig del i bevarandet av naturvärdena och regeringens ambition är att skyddsvärda skogar inte ska avverkas. Förutom att biologisk mångfald gynnas när skog får stå kvar blir skogen också en långsiktig kolsänka. När det gäller kostnadsuppskattningar så redovisas sådana inte längre i skötselplaner. Beslut och skötselplaner för naturreservat upprättas med hänsyn till de värden som finns och vad som behövs för ett långsiktigt bevarande. Skötselplanen ska gälla över lång tid och det är viktigt att den beskriver skötselambitionen även om det i dagsläget inte finns medel för att genomföra alla åtgärder på en gång.

Region Kalmar län ställer sig positiv till bildandet av naturreservatet och hur detta kommer att bidra till att naturmiljöerna får en ändamålsenlig skötsel och att upplevelsevärden förstärks. De beskriver de positiva effekterna av hållbar turism i skyddade områden för både besöksnäring och mänsklig hälsa.

Runstens Sjögatas samfällighetsförening meddelar genom Ingemar Larsson att nyttjande av vägfrågor först och främst skall avhandlas med berörda vägföreningar. Han påpekar att den öppna ytan i korsningen mellan Runstens skogsväg (Södra Runsten GA:1) och Södra Runsten GA:2 används av större fordon som vändplan och att placering av informationstavla och eventuell parkering behöver anpassas efter detta.

Länsstyrelsens kommentar:

Länsstyrelsen har den 4/11 skickat ut föreläggande om yttrande till Runstens Skogsvägs samfällighetsförening, vilken förvaltar den gemensamhetsanläggning som går igenom reservatet. En vägförhandling har den 6/11 inletts med berörda vägföreningar.

Jimmy Johansson meddelar att han har en vattendom på sin fastighet (Södra Runsten 7:24), strax sydost om Runstensmyren. Han vill att länsstyrelsen kontaktar honom för godkännande inför våtmarksåtgärder som utförs i reservatet och som kan påverka dess utflöde.

Länsstyrelsens kommentar:

I skötselplanens generella skötselåtgärder står följande: "Hydrologisk återställning, som till exempel igenläggning av diken, kan ske. Åtgärderna omfattas av gällande vattenlagstiftning och det ska utredas hur angränsande fastigheter och vägar kommer påverkas. Markägare och andra rättighetsinnehavare utanför reservatet behöver godkänna åtgärderna om deras mark kommer påverkas."

Sören Berneke är fastighetsägare för ett antal skiften i närområdet, varav ett skifte angränsar reservatet. Han vill förvissa sig om att reservatsbeslutet inte påverkar hans äganderätt och disponering av sina fastigheter.

Länsstyrelsens kommentar:

Disponering och äganderätt av intilliggande fastigheter påverkas inte av reservatsbeslutet. Se även kommentar till Jimmy Johanssons yttrande.

Motivering till beslutet

Naturmiljöerna i Runstensmyren är mycket viktiga för att skydda hotade arters habitat och för att bidra till spridning av arter knutna till ädellövskogar, hässlen, fuktängar, våtmarker och brynmiljöer. Bildandet av naturreservatet

bidrar till att naturmiljöerna får en ändamålsenlig skötsel och att upplevelsevärden bevaras.

Runstensmyrens bevarande är prioriterat i enlighet med den nationella strategin för formellt skydd av skog. Ädellövskog är en särskilt prioriterad skogstyp och Runstensmyren ligger i den skogsbiologiska värdetrakten Mittlandet som är en av landets artrikaste ädellövskogsmiljöer. Områdets varierande skogsmiljöer med hässlen och ädellövskogar i en mosaik av fuktängar och våtmarker skapar en hög biologisk mångfald. Placeringen i en värdetrakt gör att skyddet bidrar till bättre grön infrastruktur och en ökad biologisk mångfald på landskapsnivå.

Nationella och regionala intressen

Runstensmyren ingår i Kalmar läns naturvårdsprogram (Mittlandsskogen) under kategori I – högsta naturvärde. Området är ett riksintresse för naturvården (Mittlandsområdet, NRO0873) och Öland är dessutom ett riksintresse för det rörliga friluftslivet. Ädellövskogar är enligt den nationella strategin för formellt skydd av skog en särskilt prioriterad skogstyp.

Miljökvalitetsmål

Bildande av naturreservatet bidrar till uppfyllande av de regionala delmålen för miljökvalitetsmålen Levande skogar, Myllrande våtmarker samt Ett rikt växt- och djurliv.

Ekosystemtjänster

Länsstyrelsen bedömer att naturreservatet bidrar med flera olika ekosystemtjänster tack vare att områdets biologiska mångfald bevaras i friska och varierande naturmiljöer. En hög biologisk mångfald försäkrar oss tillgång till alla nyttor arterna bidrar med i ekosystemen och som vi är beroende av, såsom pollinering, vattenrening, luftrening, nedbrytning och näringsåterförsel, jordbearbetning, predation av skadedjur på grödor och plantor och tillväxt av skogen genom mykorrhizasvampar.

Skogsmiljöerna fungerar också som en form av klimatanläggning och reningsverk och sammantaget bidrar naturreservatets livskraftiga naturmiljöer till ett landskap som generellt är bättre rustat för klimatförändringar. Sumpskogen och våtmarkerna renar vattnet och fångar upp näringsämnen vilket leder till minskad övergödning när det rinner igenom reservatet. Sumpskogen och våtmarkerna håller också kvar vattnet längre på våren och samlar på

sig vatten under stora flöden. Detta ger en utjämnande effekt på vattenflödet vilket minskar översvämningsrisken nedströms under höga flöden.

Naturreservatet bidrar även med ekosystemtjänster som estetiska naturupplevelser samt rekreation och hälsa.

Länsstyrelsens bedömning

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska denna tillämpas så att bland annat värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras. Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 och 4 kap. miljöbalken, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Runstensmyren är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunala detalj- eller översiktsplaner.

Konsekvensutredning av påverkan på allemansrätten

Länsstyrelsen bedömer att det saknas skäl för en konsekvensutredning av de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt C, eftersom de innebär så begränsade konsekvenser. Detta enligt vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Intresseprövning

Naturreservatet utgör ett mycket värdefullt område som hyser miljöer med en stor mångfald av växt-, svamp- och djurarter. Länsstyrelsen anser att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Länsstyrelsen bedömer att de allmänna intressena gällande området höga naturvärden överväger den enskildes rätt till viss markanvändning som kan påverka området negativt. Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Runstensmyren inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Föreskrifterna och avgränsningen är anpassade till naturreservatets syften och värden. Om det senare visar sig finnas nya skäl eller behövas ytterligare inskränkningar för att uppnå syftet med skyddet får Länsstyrelsen meddela beslut om detta.

Du kan överklaga beslutet

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 4.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens föfattningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets föfattningssamling, i Post- och Inrikes Tidningar, i tidningen Barometern OT, Ölandsbladet och Kalmar läns tidning. Berörda anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen varit införd i ortstidning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Allan Widman med handläggare Christian Luth som föredragande.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

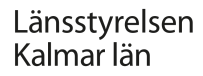
1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Sakägarförteckning (*enbart till sakägare*)
4. Överklagandehänvisning regeringen
5. Skötselplan
 - 5.1 Skötselplanskarta

Sändlista

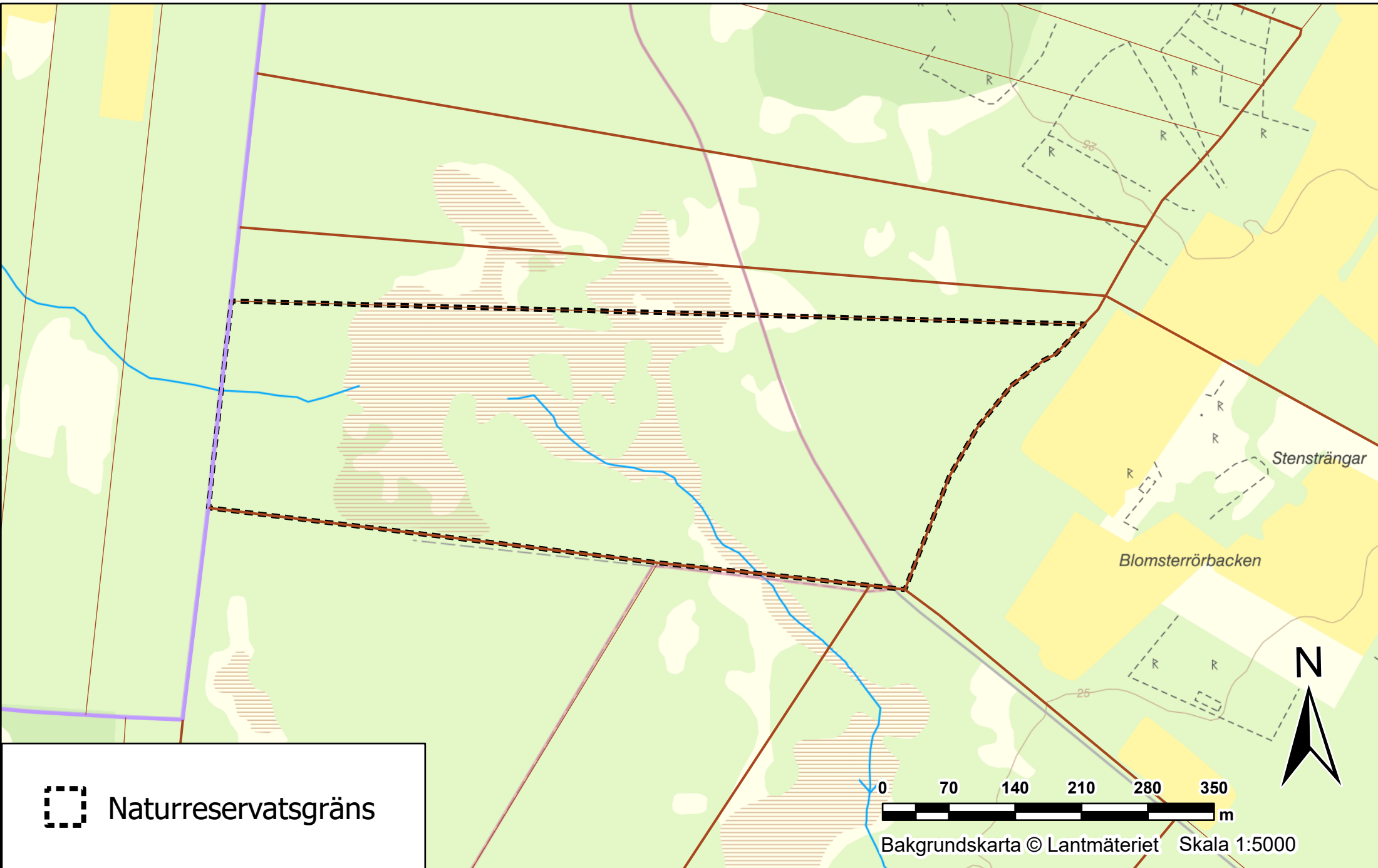
Sakägare enligt bilaga 3 sakägarförteckning

Övriga

Naturvårdsverket
Skogsstyrelsen
Riksantikvarieämbetet
Sveriges geologiska undersökning
Statens jordbruksverk
Borgholms kommun
Boverket
Lantmäteriet via Naturvårdsregistret
Havs- och Vattenmyndigheten

Bilaga 1 Beslutskarta
Tillhör Länsstyrelsens ärende
dnr 511-8143-2023

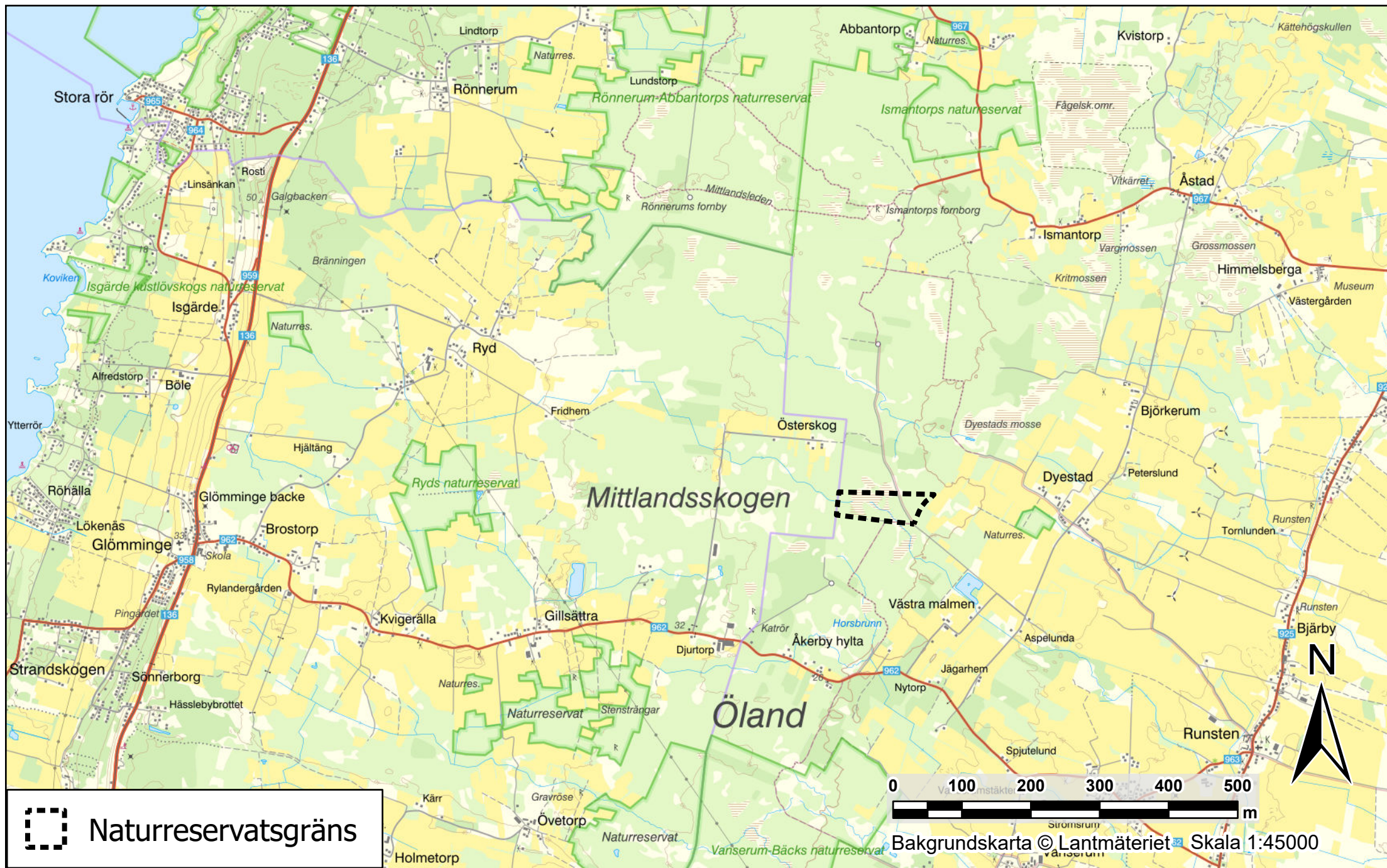

Länstyrelsen
Kalmar län

Översiktskarta Naturreservatet Runstensmyren

Bilaga 2 Översiktskarta
Tillhör Länstyrelsens ärende
dnr 511-8143-2023

Naturreservatsgräns

Bakgrundskarta © Lantmäteriet 2023 Skala 1:45000

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Kalmar län antingen via e-post; kalmar@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Kalmar län, 391 86 Kalmar.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 2 mars 2026. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, kalmar@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 80 00. Ange diarienummer 8143-2023.

Skötselplan för naturreservatet Runstensmyren i Borgholms kommun

Skötselplanen är ett praktiskt handlingsprogram för syftet med och skötseln av ett naturreservat. Syftet med reservatet och föreskrifterna i beslutet bestämmer skötselplanens inriktning.

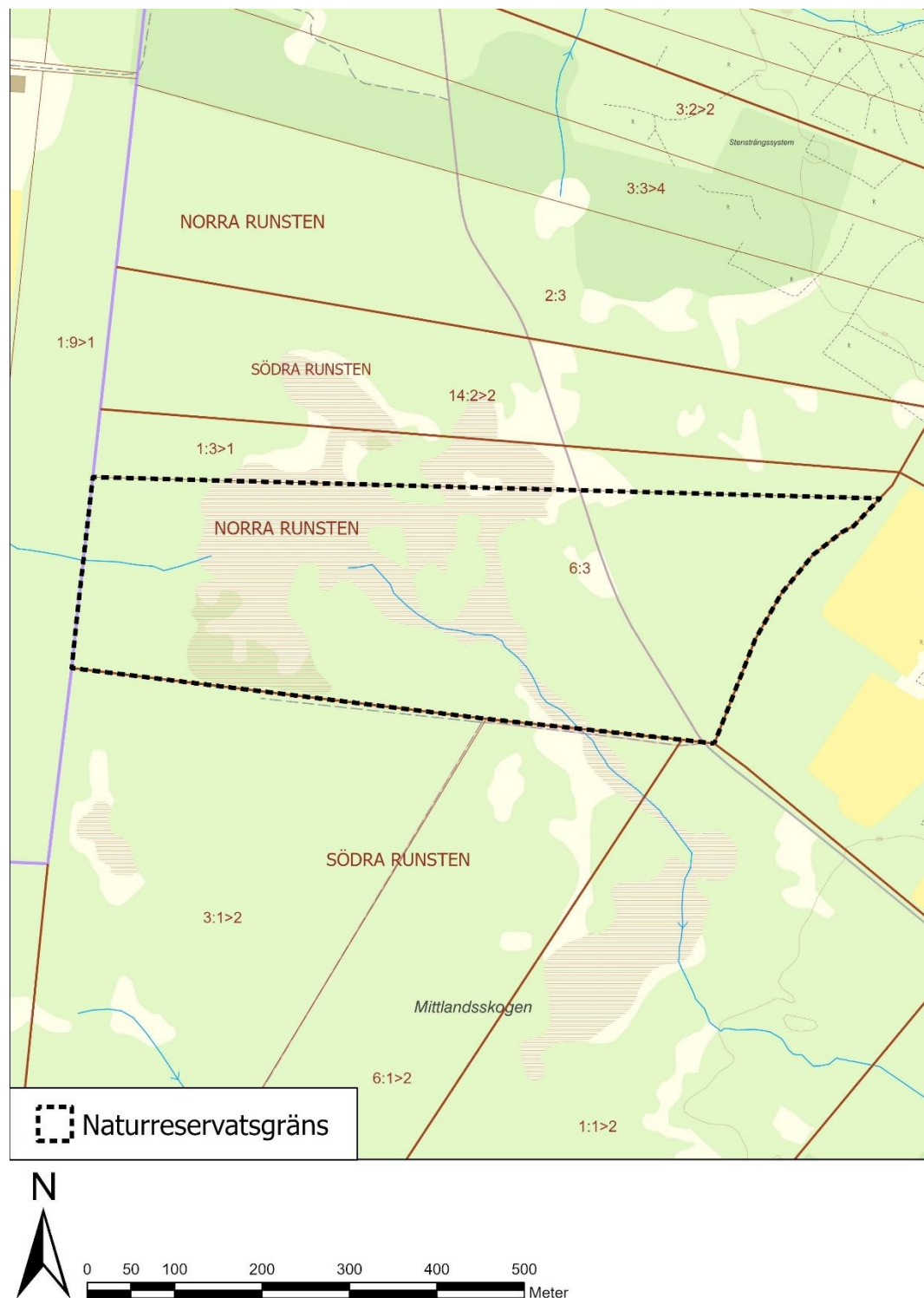
Innehåll

Skötselplan för naturreservatet Runstensmyren i Borgholms kommun.....	1
1. Beskrivning av reservatet	3
1.1 Sammanfattning.....	3
1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning.....	5
1.3 Naturbeskrivning och biologiska bevarandevärden.....	6
2. Översiktlig målbild och generella riktlinjer	8
2.1 Övergripande mål med skötseln.....	8
2.2 Generella skötselåtgärder	9
3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	10
3.1 Skötselområde 1: Hässlen (14,5 ha).....	10
Delskötselområde 1A (3,2 ha).....	10
Delskötselområde 1B (2,4 ha).....	11
Delskötselområde 1C (4,3 ha)	12
Delskötselområde 1D (4,6 ha).....	12
3.2 Skötselområde 2: Sumpskog (1,4 ha)	14
3.3 Skötselområde 3: Våtmark (4,3 ha).....	16
Delskötselområde 3A (4,1 ha).....	16
Delskötselområde 3B (0,15 ha)	17
4. Friluftsliv.....	19
5. Dokumentation och uppföljning	19
5.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder.....	19
5.2 Uppföljning av bevarandemål	20
5.3 Revidering av skötselplan	20
6. Artlista.....	20
7. Referenslista	24
8. Bilagor	24

1. Beskrivning av reservatet

1.1 Sammanfattning

Naturreseptatet Runstensmyren är beläget på mellersta Ölands inland. Reservatsområdet hyser en spännande variation av livsmiljöer som övergår från torra hässlen till flerskiktade ädellövskogar och öppna våtmarker. Flera hotade arter av marksvampar knutna till hasselrika ädellövsmiljöer har hittats här vilket understryker områdets långa kontinuitet av hassel och ädellövträd i denna del av den mycket artrika Mittlandsskogen. Området har haft en lång hävdkontinuitet, vilket har bidragit till att spår av ädellövskogens tidigare luckiga struktur ännu går att skönja trots många år av igenväxning. Ekar dominerar i ett annars varierat trädskikt där både lövträd och hassel har potential att hysa en rik skalbaggsfauna. I övergångszonen mellan ädellövskog och öppna våtmarker finns sumpskogsmiljöer och viderika bryn samt fragment med rikkärnsvegetation. De öppna våtmarksdelarna är förmodligen nyttjade som lekplatser för den rödlistade långbensgrodan som kan påträffas i reservatsområdet. Igenom reservatet sträcker sig den välnyttjade Mittlandsleden mellan Gråborg och Ismanstorps borg. I brynmiljöerna längs leden genom Runstensmyren kan den hotade gullvivefjärilen (VU) ses flyga under soliga sommardagar.

Figur 1. Karta över naturreservatet Runstensmyren

Naturtyper NMD (Nationella marktäckedata)	Areal
Lövblandad barrskog	0,3 ha
Ädellövskog	7,3 ha

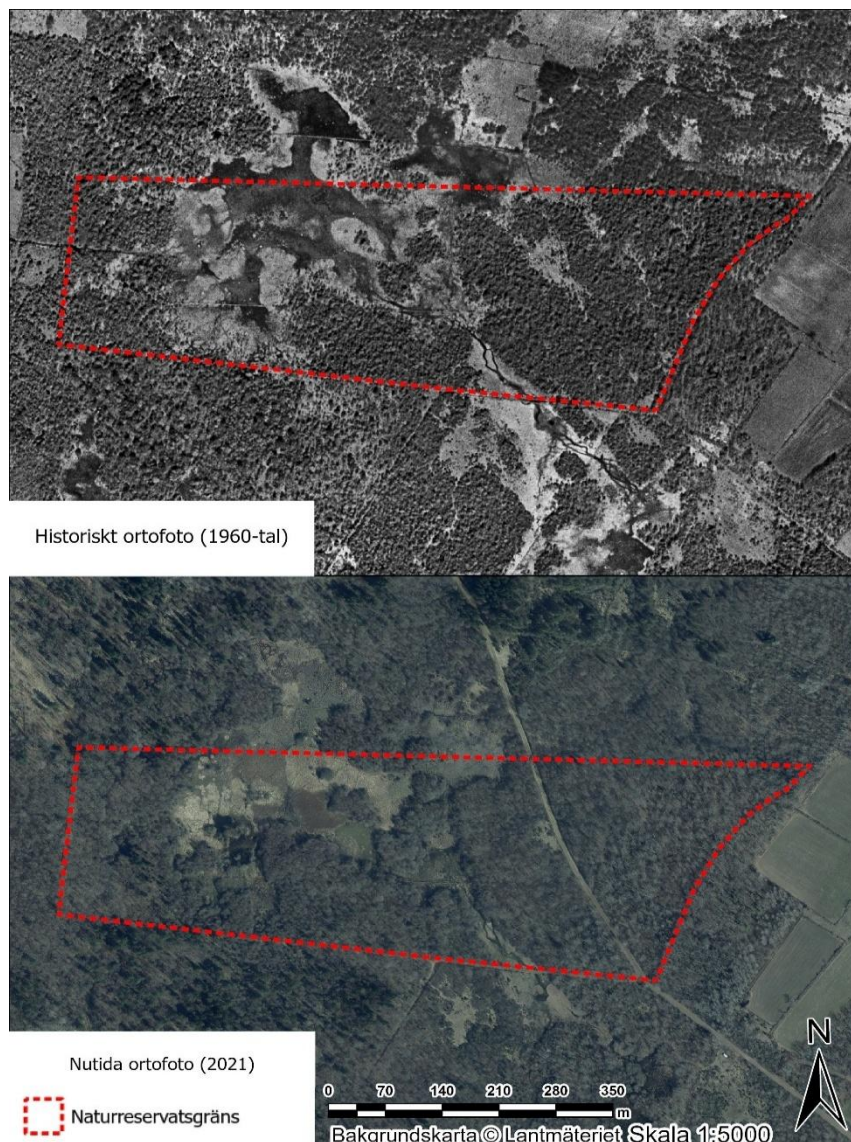
Öppen våtmark	5,9 ha
Triviallövskog	3,8 ha
Trivialskog med ädellövinslag	2,4 ha
Varav produktiv skogsmark	11,8 ha
Natura 2000-naturtyper	Areal
Fuktängar (6410)	3 ha
Nordlig ädellövskog (9020)	2 ha
Trädklädd betesmark (9070)	8 ha
Icke Natura2000-naturtyp	1,7 ha
Arter enligt Art- och habitatdirektivets bilaga 2	
Större vattensalamander (<i>Triturus cristatus</i>) - 1166	

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Runstensmyren utgör ett hasseldominerat utmarksområde som historiskt sett präglats av månghundraårig beteshävd. Genomgångar av det tidiga artonhundratalets utmarksdelning i området visar att utmarkerna i Runstens socken till två tredjedelar bestod av björk-hasselmarker. Björken har en lång historia i de mittländska skogarna, men det var främst efter att tidigare betade marker började växa igen under 1900-talets första hälft som pionjärträdet fick en dominerande ställning. Idag är föryngringen av björk i igenväxta och "björktrötta" betesmarker likt Runstensmyren närmast obefintlig på grund av det låga ljusinsläppet. Ännu lever dominansen vidare på sina håll i Runstensmyren i form av grova stubbskottsbjörkar som ställvis agerar överståndare i reservatets hässlen.

Beteshävden i Runstensmyren upphörde under andra halvan av 1900-talet, varefter markerna sakta vuxit igen (figur 2). Spår av den tidigare hävden går att se i Runstensmyrens spridda enskelett och vidkroniga ekar. Våtmarksområdet som utgör en betydande del av reservatet kan förutom bete även ha hävdats med slätter. Mittlandsområdets våtmarker var dessutom viktiga jaktmarker, vilket för Runstensmyren även följt med in i modern tid där flera jaktorn står utplacerade i reservatet.

Området innehåller inga kända kulturlämningar utöver en stenmur som löper rakt igenom den södra delen i sidogående riktning. Den sankta marken har förmodligen gjort marken olämplig för bosättning och obrukbar för annat än utmarksbete. Bosättningar i närområdet finns nära Dyestads mosse i nordöst med husgrunder från järnåldern samt stensträngssystem. Det bör ändå tas i beaktande vid åtgärder att lagskyddade fornlämningar skulle kunna finnas även inom reservatet Runstensmyrens gränser.

Figur 2: Jämförande bild av historiska och nutida flygbildsmaterial som påvisar områden som växt igen under de senaste 60 åren.

1.3 Naturbeskrivning och biologiska bevarandevärden

Geologi och hydrologi

Berggrunden i Runstensmyren utgörs av kalksten som i merparten av området ligger täckt av svallgrus och -sand. Delar av våtmarken har ett jordlager bestående av gyttja medan en del av skogen öster om Mittlandsleden står på ett jordlager av morän. Den kalkrika marken i kombination med våtmarksin-slagen i ädellövskogen är en viktig förutsättning för de rödlistade marks-vampar som hittats i området.

Från väster mynnar en bäck som för med sig näring till våtmarken från jordbrukslandskapet uppströms. Bäckens påverkan utanför reservatet men är relativt intakt innanför reservatsgränserna. I den södra delen av våtmarken finns grävda hål med intilliggande jordvallar.

Naturtyper och arter

Runstensmyrens höga naturvärden är starkt förknippade med ädellövskogar dominerade av hassel och ek. Skyddsvärda miljöer finns även inom och i anslutning till reservatets våtmarker där öppna våtmarksområden med insprängda fastmarksholmar övergår i sumpskogar med viden, björk och ek.

Särskilt utmärkande är reservatets hässlen som är typiska för det öländska Mittlandet. Vissa ytor håller både gamla och grovstammiga hasselrunnor i miljöer som på sina håll har bibehållit en luckig karaktär trots årtionden av ohävd. Här har ovanliga marksvampar såsom praktspindling (VU) och beryllspindling (EN) påträffats och den döda hasselveden har tydliga spår efter såväl insekts- som hackspettsbesök.

I vissa områden är grova björkar överståndare, ofta tillsammans med ek. Övriga trädslag som samsas om utrymmet är asp och sälg samt enstaka träd av oxel, lind och vildapel. Inslagen av barrträd, framför allt gran, är bitvis omfattande. Både busk- och trädskikt har gynnats kraftigt i stora delar när ask och alm fallit offer för sjukdomar. Tomrummet som dessa rikbarksträd har lämnat efter sig, i kombination med den sedan länge upphörda beteshävd, har bidragit till att skapa en närmast explosionsartad igenväxning av några av reservatets skogliga områden.

Det är ännu inte en speciellt stor andel av Runstensmyrens ekar som har nått en hög biologisk ålder, men flera av dem har växt upp under ljusa förhållanden och har därmed ljusträdskaraktärer. Att friställa ekarna från omgivande och konkurrerande vegetation ger dem bättre förutsättningar till att långsamt åldras och utveckla viktiga substrat för en rik biologisk mångfald. Inte alla naturvårdsintressanta ek- och lövträdsbundna arter måste däremot invänta en hög trädålder. I nära anslutning till reservatet har mindre ekbock (NT) och prydnadsbock (NT) påträffats. Som larver lever skalbaggar gärna i

nyligen döda grenar och klena stammar av bland annat ek och hassel, vilka är rikliga inslag i Runstensmyren.

Runstensmyren ingår i ett större våtmarks- och rikkärrskomplex som sträcker sig sydöst om fastigheten samt nordöst mot Höghorvan och Dyestads mosse. Den stora våtmarken i reservatets centrala del är påverkad av en viss näringstillförsel från det omkringliggande jordbrukslandskapet. I vissa delar, särskilt utmed kanterna, återfinns ändock en rik flora med bland annat ängsnycklar och småvänderot (VU). Mannagräsbagge (VU) har påträffats i den öppna våtmarken där den förmodade värdväxten mannagräs sammanfaller med starrar, blåttåtel och ag. I fuktiga partier längsmed Mittlandsleden har långbensgroda (NT) påträffats, och det är sannolikt att arten leker i några av våtmarkens öppna vattensamlingar. Våtmarksarealen har minskat sedan 1960-talet som en följd av igenväxande vegetation i kantzonerna.

2. Översiktlig målbild och generella riktlinjer

2.1 Övergripande mål med skötseln

En viktig målsättning för skötseln av Runstensmyren är att området återfår och upprätthåller en mosaik med rikligt med varma, halvöppna till öppna gläntor med hassel och ek till gagn bland annat för marklevande svampar bundna till kalkrika fodermarker. Ökad solinstrålning i skogen kommer även att gynna ädellövträd och bärande träd och buskar samt insekter beroende av och knutna till dessa. Äldre hassel ska gynnas i de flesta lägen och det kan ställvis finnas en viss regeneration av yngre hassel. Gläntor och öppna miljöer kan med fördel skapas på bekostnad av gran, björk och andra lövträd samt buskar och ungträd av igenväxningskaraktär.

Bete är en prioriterad hävdmetod för den långsiktiga skötseln av Runstensmyren. Betesdjuren bidrar till att bibehålla skogarnas mosaikartade karaktär samt till att stävja igenväxning av såväl fastmarks- som våtmarksområden. Bete bidrar även till att skapa viktiga livsmiljöer genom dyngproduktion, betespåverkan och tramp. Genom tramp i våtmarken kan betesdjuren till viss del ändra dess mikrotopografi och skapa förutsättningar för en dynamisk hydrologi. Betesdjurens tramp och bete kan även bidra till att hålla tillbaka agen i våtmarken.

En mängd av reservatets värdefulla träd och buskar, inte minst ek och hassel, är i stort behov av friställning. Åtgärder som toppkapning och ringbarkning av omkringstående och konkurrerande vegetation är viktiga för att värdefulla träd och buskar ska tillåtas åldras långsamt och nå en hög ålder. Träd och buskar som ges dessa förutsättningar kan utveckla viktiga biologiska strukturer såsom döda grenar och stamdelar, savflöden och håligheter med mulm.

Toppkapade eller ringbarkade träd kan sedan i sig utveckla död ved och andra värdefulla strukturer för den biologiska mångfalden.

Delar av våtmarken har kraftigt vuxit igen sedan 1960-talet och det är angeläget att träd och buskar av igenväxningskaraktär hålls tillbaka i kantzoner och på fastmarksöar. Där det är lämpligt kan nyligen igenvuxna våtmarkspartier röjas för att återskapa öppna våtmarksytor. Våtmarken bör återfå en mosaikartad struktur där vissa områden präglas av periodiska översvämningar och andra kan hålla vatten mer permanent. Kantzoner ska erbjuda blommande träd och buskar i vindskyddade och solbelysta lägen. Inom hela våtmarken är det av stor vikt att ag övervakas och hindras från att konkurrera ut övrig flora.

2.2 Generella skötselåtgärder

Vissa generella skötselåtgärder ska kunna genomföras i hela reservatet för att långsiktigt kunna bevara och utveckla naturvärdena. Följande åtgärder kan utföras även om de inte står angivna under respektive skötselområde:

Det är prioriterat att hela eller stora delar av reservatet betas, företrädesvis med nötkreatur. Området väster om Mittlandsleden bör prioriteras i första hand.

För att gynna en rik blomning och frösättning av betesbegärlig flora såsom ängsvädd, kan fällindelning, tillfälliga betesuppehåll, enstaka betesfria år eller andra åtgärder för att reglera betesintensiteten utföras.

Åtgärder för att bekämpa invasiva främmande arter kan utföras.

Åtgärder för att gynna arter knutna till reservatets livsmiljöer kan utföras. Arter knutna till reservatets livsmiljöer kan introduceras.

Veteranisering av lämpliga träd och buskar kan utföras.

Hydrologisk återställning till exempel igenläggning av diken. Åtgärderna omfattas av gällande vattenlagstiftning och ska föregås av en utredning och analys av hur angränsade fastigheter och vägar kommer att påverkas. Dialog samt godkännande ska ske med markägare och övriga vars egendom berörs av åtgärden.

Åtgärder för att gynna föryngring av ljuskrävande och värdefulla träd och buskar kan ske.

Uppföljande inventeringar av marksvampsfloran bör ske så att skötselåtgärder kan prioriteras och utformas med hänsyn till arternas förekomster.

Området öster om vägen har ännu inte inventerats i sin helhet och bör ingå i en kommande inventering.

Värdefulla träd och buskar kan friställas där det är lämpligt. Åldersbestämning av ekar i syfte att uppskatta leveranstiden för när träden blir särskilt biologiskt intressanta kan ske inför åtgärderna.

Naturvårdsbränning kan ske.

Kulturlämningar och eventuella fornlämningar kan med fördel röjas fria från yngre träd och buskar. Insatser för att minska risken för att träd välter och skadar påträffade fornlämningar, exempelvis kronreducering och hamling, kan utföras där det är lämpligt. Träd och buskar som fallit ner på kulturlämningar kan flyttas åt sidan. Hänsyn ska tas till äldre och värdefulla träd.

Eventuell utförsel, flisning och bränning av avverkat material ska ske vid en tidpunkt som inte missgynnar insekter och andra organismer som förökar sig i materialet. Invasiva arter eller andra arter som påverkar syftet med reservatet negativt, exempelvis gran, omfattas inte av detta.

Naturvårdsåtgärder ska ske vid en tid och på ett sätt som inte påverkar störningskänsliga skyddsvärda arter negativt.

3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i följande skötselområden:

- Skötselområde 1: Hässlen (14,5 ha), i skötselområde 1 ingår 4 delskötselområden, 1A, 1B, 1C och 1D
- Skötselområde 2: Sumpskog (1,4 ha)
- Skötselområde 3: Våtmark (4,3 ha), i skötselområde 3 ingår 2 delskötselområden, 3A och 3B

Avgränsning av skötselområdena framgår av bifogad skötselplanskarta, bilaga 5.1.

3.1 Skötselområde 1: *Hässlen* (14,5 ha)

Beskrivningar

Delskötselområde 1A (3,2 ha)

Delskötselområdet utgörs av hasselrik ädellövskog med ett varierat trädskikt med bland annat ek, björk, asp och lönn. I söder finns enstaka tallar och i norr kan ställvis både stora granar och granföryngring vara vanliga inslag. Skogen

har en varierande öppenhetsgrad med ljusöppna hässlen som övergår i mer slutna miljöer med tät igenväxningsvegetation av exempelvis asksly, hagtorn och brakved. I norr är marken fuktigare och utgörs i vissa partier av sump-skogsartade miljöer. Fuktiga skogar med större inslag av viden och björk finns i övergångszonen mellan fastmarksholmar och öppna våtmarker i öster. Centralt genom delskötselområdet löper en bäck i väst-östlig riktning som för vattnet vidare till den angränsande våtmarken. Kors och tvärs över bäckens fåra ligger stora mängder ask som fallit offer för askskottsjukan. I tomrummet efter asken har skogslönn uppkommit på sina ställen, vilket kan utgöra ett värdefullt inslag för de mossor, lavar och landmollusker som föredrar de träd som likt ask och skogslönn tillhör rikbarkstäden eller har lättillgängligt kalcium. Utöver ask finns det även bitvis stående död ved av ek samt ligande och stående död ved av björk och hassel.

Även om det är ont om riktigt grova ekar i hela reservatet, finns i denna del ett antal lite större ekar av ljusträdskaraktär. En del yngre ek finns också spridd vilket påvisar att åldersfördelningen är relativt god. För större ekar kan påväxt av murgröna vara ett problem på vissa ytor. Öppet stående ljus-ekar går även att finna längsmed våtmarkskanten i öst, på socklar såväl som på små fastmarksholmar.

Fynd av krävande marksvampar såsom beryllspindling (EN) indikerar att det har funnits en lång kontinuitet av hassel i delskötselområdet. Runnorna är bitvis relativt stora, glest stående och har på sina ställen grova stammar med rikliga spår efter besök av såväl insekter som hackspettar. I de finaste hässlemarkerna i området är ofta stubbskottsbjörkar överståndare över spridda enar i det annars hasseldominerade buskskiktet, vilket indikerar en tidigare mer öppen skogsstruktur.

Delskötselområde 1B (2,4 ha)

Delskötselområdet utgörs av en hasselrik ädellövskog som till viss del liknar 1A men saknar dess allra öppnaste hässlemiljöer. I de centrala delarna finns flertalet relativt stora ekar bland björk och stora hasselrunnor. Fynd av bland annat praktspindling (VU) visar att hässlemiljöerna har en lång kontinuitet. Spridda enskelett indikerar en igenväxningsfas från tidigare mer öppna miljöer. Inslagen av grov död ved av bland annat ask och björk är rikliga över stora delar, men även klen död ved av såväl hassel som ek förekommer. I den norra delen av området är igenväxningen mer långt gången mot den angränsande våtmarken (skötselområde 3) och i nordväst är gränsen mot sump-skogsområdet i väst (skötselområde 2) flytande med rikligt med viden och björk. Björk är i övrigt närmast ensam överståndare i reservatets sydvästra delar där fältskiktsvegetation och ekföryngring är mer omfattande inslag än i det övriga reservatet. Igenväxningsgraden ökar i östgående riktning i delskötselområdet för att bli som störst i övergångszonen mot våtmarken som präglas av täta videbuskage.

Delskötselområde 1C (4,3 ha)

Delskötselområdet liknar naturtypsmässigt 1A och 1B men har i stora delar en betydligt mer långt gången och omfattande igenväxning, särskilt i de östliga delarna. Igenväxningsvegetationen bildar här ett mycket tätt buskskikt där bland annat hagtorn, brakved och skogstry effektivt skymmer skogens många hasselrunnor. Trädsiktet domineras av ek och björk efter det att större alm och ask fallit offer för sjukdom. Spritt över delskötselområdet, men i tilltagande mängd nära våtmarken, finns våtare partier där viden dominerar i kanterna. Den nordvästra delen består av delvis sammanhängande fastmarksområden i våtmarkslandskapet. Här är igenväxningen inte lika påtaglig och viden och björk samt ställvis ek står mer öppet.

Delskötselområde 1D (4,6 ha)

Den östra delen av Runstensmyren avgränsas från övriga delar där Mittlandsleden löper genom reservatet. Delskötselområdet är till stora delar igenvuxet av ett mycket tätt buskskikt som gör terrängen svårframkomlig. Trädsiktet domineras av ek och björk sedan ask och alm slagits ut av sjukdom. Likt resten av skötselområdet är skogen rik på hassel, ställvis även här med stora runnor som indikerar en lång hasselkontinuitet. Det nordöstra hörnet av delskötselområdet är mindre igenvuxet än övriga delar. Här finns ännu en mer ljusöppen skogsstruktur och marken är bitvis fuktig med rikligt med liggande, nydöda askar. Igenväxningsgraden ökar sedan successivt in mot mitten av delskötselområdet. I sydöstra delen av delskötselområdet finns inslag av lind. Här finns även fynd av en del krävande lavar såsom orangepuddrad klotterlav.

Bevarandemål

- Arealen av Natura2000-naturtypen trädklädd betesmark (9070) bör vara cirka 12 ha i form av betad skog. Övriga cirka 2,5 ha utgörs av igenväxningsvegetation utmed våtmarkens kanter, som kan röjas för att öka våtmarksarealen. Igenväxningsvegetation utmed våtmarken bör omföras till öppen våtmark och mosaikartade brynmiljöer med solbelysta blommande buskar som skapar en mjuk övergång till omgivande skog.
- Det ska finnas död och döende ved i olika former (grenar, stammar, högstubbar, rötter etc.), nedbrytningsstadier och dimensioner, från olika trädslag, i både solexponerade och skuggiga samt i torra och fuktiga lägen. Mängden liggande och stående död ved i form av lågor och grenar, även klena, ska öka.
- Det ska finnas rikligt med inslag av äldre hassel växande i mosaikartade hässlen med inslag av gläntor som gärna förbinds med öppna stråk.

- Sly, ungträd och murgröna ska inte tillåtas skada särskilt värdefulla ekar och hasselrunnor.
- Eftersom rikbarksträden ask och alm är hårt drabbade av askskott-sjuka respektive almsjuka bör det finnas inslag av rikbarksträdet skogslönn samt asp (som delar flertalet följearter med ask och alm) i olika åldrar.
- Det ska finnas inslag av blommande träd och buskar såsom lind, vild-apel, rönn, viden, slån och hagtorn.
- Skötselområdets grova ekar ska få tillräckligt med ljus för att de ska kunna nå en hög biologisk ålder samtidigt som fler levande, döende och döda ekgrenar och -stamdelar blir solexponerade. Ekar och andra lövträd samt hassel ska utveckla karaktärer och strukturer såsom mulm, håligheter och diverse skador såsom grenbrott.
- Skötselområdet ska vara fritt från gran. Enstaka grova tallar får finnas så länge de inte konkurrerar med värdefulla lövträd och buskar.
- Det ska finnas goda förutsättningar för typiska och rödlistade arter knutna till mosaikartade hässlen och ädellövskogar i Mittlandet, såsom beryllspindling, mindre ekbock och gullvivefjäril.

Skötselåtgärder

Initiala restaureringsinsatser

- Om betesdjur finns att tillgå ska stängsling genomföras. Bete bedöms vara lämpligt i hela skötselområdet men bör prioriteras i de delskötselområden som ligger väster om Mittlandsleden, det vill säga 1A, 1B och 1C.
- Røjning och huggning av träd och buskar bör ske i anslutning till våtmarken (skötselområde 3). Vidkroniga äldre ekar och ett visst inslag av mosaikartade blommande buskage sparas.
- Friställ lämpliga gamla/vidkroniga/grova träd och buskar, framför allt av ek och hassel, samt efterträdare i olika generationer. Även andra träd och buskar såsom vildapel, säl, rönn och skogslönn kan friställas på lämpliga platser. Buskar såsom slån, vide och hagtorn kan gynnas, särskilt i solbelysta gläntor och bryn. Om betesdjur ej finns att tillgå behöver friställningar av värdefulla träd vara mindre omfattande så att stora slyuppslag som missgynnar träden undviks.
- Lindar friställs i den sydöstra delen av delskötselområde 1D och i förekommande fall över hela skötselområdet.

- Granar fälls, röjs eller ringbarkas.
- Røjning i busk- och trädskikt av bland annat hagtorn, brakved, skogs-try och björk utförs för att skapa en mosaikartad luckighet med glän-
tor i lämpliga delar. Åtgärder får gärna utformas så att förbindelse
mellan öppnare/glesare ytor skapas. Røjningen behöver vara mer för-
siktig eller helt utebli i de delskötselområden som inte förvaltas med
bete. Røjning av vegetation av igenväxningskaraktär prioriteras på
torra, gärna blockiga och höglänta marker rika på gammal hassel och
ek samt söder om dessa. Stubbskottsbjörkar kan lämnas.
- Åtgärder för att tillskapa död och döende ved samt olika värdefulla bi-
ologiska strukturer, såsom veteranisering, ringbarkning, fällning och
toppkapning kan utföras.
- Hydrologisk återställning till exempel igenläggning av diken. Åtgär-
derna omfattas av gällande vattenlagstiftning och ska föregås av en
utredning och analys av hur angränsade fastigheter och vägar kommer
att påverkas. Dialog samt godkännande ska ske med markägare och
övriga vars egendom berörs av åtgärden.
- Mulm-, fågel- och fladdermusholkar kan sättas upp.

Löpande skötsel

- Underhållsrøjning av visst lövsly samt vissa barrträd och buskar av
igenväxningskaraktär utförs vid behov, särskilt då de förekommer in-
vid tidigare friställda träd, invid träd i behov av friställning eller i halv-
öppna-öppna hässlen. Åtgärder i syfte att bibehålla en varierad kron-
täckningsgrad på olika ytor kan utföras vid behov.
- Utglesning av barr- och lövträd ska ske återkommande vid behov för
att motverka att det övre trädskiktet sluter sig för mycket över hassel-
buskarna.
- Skötselområdet bör betas. Antalet djurenheter per hektar ska anpas-
sas till fållans storlek, säsong och djurslag för att uppnå den betesint-
ensitet som krävs för att nå bevarandemålen för skötselområdet. I det
fall bete inte är möjligt bör andra skötselmetoder användas för att
uppnå de strukturer som beskrivs i bevarandemålen.
- Underhåll av uppsatta holkar.

3.2 Skötselområde 2: *Sumpskog* (1,4 ha)

Beskrivning

Skötselområdet består av en kraftigt igenvuxen del av våtmarken som idag är av sumpskogsartad karaktär. Trädskiktet är ännu mestadels ungt och domineras av björk och viden. Ekar växer på socklar i våta områden men kan även återfinnas på fast mark. Hassel förekommer sparsamt i denna del där buskskiktet i stället domineras av brakved. Spritt över den södra och östra delen av delskötselområdet finns enar som vittnar om en miljö som tidigare varit mer ljusöppen. Mängden död ved är ännu sparsam och består främst av klena dimensioner samt enstaka döda askstammar i södra delen av skötselområdet. Övergångszonen mellan sumpskogen och den intilliggande våtmarken består av viderika bryn.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska utgöras av en sumpskogsmiljö med björk, viden och ek. Om tillräckligt bete finns att tillgå kan delar av området, i anslutning till våtmarken, öppnas upp i syfte att återskapa en större våtmarksareal. För de delar av sumpskogen som öppnas upp hänvisas sedan till bevarandemål och skötselåtgärder formulerade för skötselområde 3.
- Intern dynamik med hydrologiska processer som ger upphov till rikligt med död och döende ved ska råda i sumpskogen. Den döda veden ska finnas i olika dimensioner och i olika nedbrytningsstadier samt både i vatten och på land. Mängden liggande och stående död ved ska öka i hela skötselområdet.
- Övergångarna mellan sumpskog och våtmark ska utgöras av flikiga brynmiljöer med videbuskar i solexponerade och vindskyddade lägen.
- Träd ska tillåtas utveckla hålträdskaraktärer till gagn för fåglar och leddjur samt däggdjur såsom fladdermöss.
- Grova ekar ska få tillräckligt med ljus för att de ska kunna nå en hög biologisk ålder samtidigt som en del levande, döende och döda ekgrenar och -stamdelar blir solexponerade.

Skötselåtgärder

Initiala restaureringsinsatser

- Om betesdjur finns att tillgå ska stängsling genomföras så att skötselområdet ingår i en fälla som omfattar hela eller delar av reservatet.

- Under förutsättning att det finns ett tillräckligt högt betestryck kan röjningar och huggningar utföras i anslutning till våtmarken (skötselområde 3) i syfte att utöka den öppna våtmarken.
- Lämpliga gamla/vidkroniga träd av framför allt ek, samt ersättare i olika generationer, friställs.
- Veteranisering av ekar och andra värdefulla lövträd kan utföras för att påskynda trädens åldrande och bildande av biologiskt värdefulla strukturer.
- Granar fälls, röjs eller ringbarkas.
- Åtgärder för att tillskapa död och döende ved samt olika värdefulla biologiska strukturer, såsom ringbarkning, veteranisering, fällning och toppkapning kan utföras.
- Hydrologisk återställning till exempel igenläggning av diken. Åtgärderna omfattas av gällande vattenlagstiftning och ska föregås av en utredning och analys av hur angränsade fastigheter och vägar kommer att påverkas. Dialog samt godkännande ska ske med markägare och övriga vars egendom berörs av åtgärden.
- Mulm-, fågel- och fladdermusholkar kan sättas upp.

Löpande skötsel

- Skötselområdet bör betas. Antalet djurenheter per hektar ska anpassas till fällans storlek, säsong och djurslag för att uppnå den betesintensitet som krävs för att nå bevarandemålen för skötselområdet.
- Eventuell granföryngring åtgärdas med lämpliga åtgärder.
- Underhåll av uppsatta holkar.
- Underhållsröjning av lövsly av igenväxningskaraktär runt friställda träd.

3.3 Skötselområde 3: *Våtmark* (4,3 ha)

Beskrivningar

Delskötselområde 3A (4,1 ha)

Delskötselområdet består av ett större våtmarksområde i reservatets centrala delar. I en rikkärrsinventering från 1983 beskrivs våtmarken som ett "artrikt rikkärr med stora omgivande våtängsområden med rik differentiering

på olika växtsamhällen”. Enligt Ölands vegetationskarta består våtmarken till störst del av vegetationstyperna ”högstarr-sumpkärr” och våtängsmad. Våtmarken har ett vattenstånd som präglas av periodiska fluktuationer kring fastmarksholmar med ek, björk och viden. Våtmarksarealen har minskat under de senaste årtiondena på grund av igenväxning av träd och buskar längs kanterna, vilket noterades redan 1983. Även bladvass har ökat markant, särskilt i våtmarkens västra delar. I övrigt är våtmarken relativt intakt så när som på mindre grävda gropar i den västra delen. Våtmarken tillförs vatten bland annat från en bäck i den västra delen. Bäckfåran för med sig näring från uppströms odlingslandskap vilket har bidragit till att de centrala delarna av våtmarken är relativt näringsbelastade. Från våtmarkens centrala delar rinner sedan vattenfåran vidare ut genom ett utflöde i sydöst.

En mer eller mindre näringsgynnad flora med bland annat ag och vass i de centrala delarna övergår i kanterna till en mer hävdgynnad flora med inslag av ängsvädd och orkidéer såsom ängsnycklar och fläcknycklar. Det är i dagsläget oklart om den hävdgynnade majvivan, som år 1983 bedömdes vara vanlig i ”våtängsfragmenten”, klarat sig på någon av sina dåvarande växtplatser i delskötselområdet. Våtmarken med dess lövskogsomgivningar bedöms vara en lämplig livsmiljö för långbensgroda (NT) som påträffats i reservatet. Inom delskötselområdet har även en del intressanta insektsfynd rapporterats. Mannagräsbagge (VU) har påträffats i våtmarken och strax norr om reservatsgränsen finns fynd av såväl svart majbagge (NT) som väddnätfjäril (VU) och den lilla dykaren *Agabus clypealis* (VU). Våtmarken nyttjas även frekvent av storvilt såsom älg, rådjur och dovhjort.

Delskötselområde 3B (0,15 ha)

Delskötselområdet består av ett mindre rikkärr som ligger invid Mittlandsleden. Den öppna arealen har minskat under senare årtionden i takt med att igenväxande vegetation etablerats i kanterna. Ytan beskrivs i Länsstyrelsens rikkärrsinventering från 2021 som ”ett litet kärr med mycket och täckande brunmossor.” I Ölands vegetationskarta klassas vegetationen i rikkärret som ”fuktig gräs- och örtvegetation”. Vegetationen domineras av blåtåtel och äl-växing men spritt i våtmarken växer även ängsvädd och krissla. Rikkärret ingår i ett sammanhängande brynområde längs med Mittlandsleden där flera av de påträffade dagfjärilsarterna, inte minst sotnätfjäril (NT), ängsnätfjäril (NT), mindre blåvinge (NT), mindre bastardsvärmare (NT) och gullvivefjäril (VU) gynnas av blommande brynmiljöer.

Bevarandemål

- Arealen av Natura2000-naturtyperna fuktäng (6410) och rikkärr (7230) bör vara minst 3,5 hektar i form av betad våtmark. I det fall att bete inte är möjligt bör andra skötselmetoder användas för att uppnå liknande strukturer. Bete bedöms vara lämpligt i såväl delskötselområde 3A som 3B.

- En naturlig hydrologi ska påverka skötselområdets dynamik och struktur. Strukturen ska präglas av en mosaikartad våtmark med inslag av öppna vattenspeglar, områden med vattenvegetation samt varma och flikiga brynmiljöer.
- Skötselområdet ska innehålla passande livs- och lekmiljöer för långbensgroda.
- Det ska finnas rikligt med blommande örter i skötselområdet, i delskötselområde 3A särskilt växande i kantzonerna. Viktiga värdväxter för i området förekommande insekter såsom småvänderot (sotnätjäril), ängsvädd (väddnätjäril) och krissla (sköldbaggar) ska finnas och helst öka.
- Det ska finnas goda förutsättningar för rödlistade arter såsom leopardsköldbagge (NT), mannagräsbagge (VU) och dykaren *Agabus clypealis* (VU).

Skötselåtgärder

Initiala restaureringsinsatser

- Om betesdjur finns att tillgå ska stängsling genomföras så att skötselområdet ingår i en fålla som omfattar hela eller delar av reservatet.
- Vidkroniga ekar friställs från konkurrerande igenväxande vegetation.
- Vedartad igenväxningsvegetation röjs i våtmarkerna så att arealen öppen våtmark ökar och flikiga brynmiljöer skapas.
- Hydrologisk återställning till exempel igenläggning av diken. Åtgärderna omfattas av gällande vattenlagstiftning och ska föregås av en utredning och analys av hur angränsade fastigheter och vägar kommer att påverkas. Dialog samt godkännande ska ske med markägare och övriga vars egendom berörs av åtgärden.

Löpande skötsel

- Skötselområdet bör hävdas med bete, slåtter eller andra hävdmetoder. Vid utformning av bete och fällindelning bör hänsyn tas till värdefulla örter såsom orkidéer, ängsvädd och småvänderot.
- Underhållsröjning av igenväxningsvegetation sker vid behov.

- Om utbredningen av ag inte minskar till följd av bete bör agen bekämpas. Bekämpning av andra ohävdarter såsom bladvass kan också bli aktuell.

4. Friluftsliv

Beskrivning

Trots att Runstensmyren ligger utmed Mittlandsleden är området relativt svårtillgängligt. Den kraftiga igenväxningen intill leden avskärmar friluftslivet från de öppna hassel- och våtmarksmiljöerna som utgör reservatets hjärta och mittpunkt. Rönjningar och eventuell återupptagen hävd av området kommer att skapa bättre förutsättningar för fritt strövande så att fler kan uppleva Runstensmyrens naturmiljöer. Reservatet kan nås till fots eller med cykel. Det finns inga parkeringsplatser i eller kring reservatet.

Bevarandemål

- Informationstavlor, stängselgenomgångar, gränsmarkeringar och eventuella spänger ska vara i gott skick.
- Informationen om området och dess naturvärden ska öka medvetenheten om naturens värden.
- Naturreservatet ska erbjuda fina naturupplevelser.

Skötselåtgärder

- Reservatets gränser ska markeras i fält.
- En informationstavla kan sättas upp längs Mittlandsleden, förslag till placering enligt skötselplanskarta bilaga 5.1.
- Specifik naturinformation om till exempel död ved och betesdrift kan sättas upp vid behov.
- Leder och spänger kan anläggas vid behov.

5. Dokumentation och uppföljning

5.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Vid åtgärder och uppföljning av skötselåtgärder ska förvaltaren dokumentera:

- var, hur och när åtgärder/uppföljning utförts
- vem som utfört åtgärder/uppföljning

- kostnad och finansiering för utförd åtgärder/uppföljning.

Åtgärder som inte utförs av förvaltaren ska dokumenteras genom att utföraren på begäran redovisar utförda åtgärder, exempelvis bete, slätter och hamling.

5.2 Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål samt eventuellt behov av anpassning av skötseln. Hur bevarandemålen följs upp anges i naturreservatets uppföljningsplan. I uppföljningsplanen anges vilka målindikatorer som ska mätas för att följa upp bevarandemål. All uppföljningsverksamhet inom reservatet dokumenteras i Naturvårdsverkets databas.

5.3 Revidering av skötselplan

Om tillsyn eller uppföljning visar att det finns behov av anpassning av skötseln för att uppnå syftet med naturreservatet kan skötselplanen revideras.

6. Artlista

Förteckning över känd förekomst av rödlistade arter, signalarter, arter upptagna i EU:s art- och habitat- respektive fågeldirektiv, arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter samt andra intressanta arter inom naturreservatet Runstensmyren. Artlistan är sammanställd med data från 1975–2025.

Rödlistekategorier enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2020.

Rödlistekategori:

- EX = utdöd (extinct)
- RE = nationellt utdöd (regionally extinct)
- CR = akut hotad (critically endangered)
- EN = starkt hotad (endangered)
- VU = sårbar (vulnerable)
- NT = nära hotad (near threatened)
- DD = kunskapsbrist (data deficient).

S: Signalart enligt Skogsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsinventeringen.

N2000: Arter som står upptagna i bilaga 2 till art- och habitatdirektivet. Det vill säga en art av sådant unionsintresse att särskilda bevarandeområden (art- och habitatdirektivet) behöver utses.

ÅGP: Arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter.

Referenser:

- AP = Artportalen. Utdrag gjordes 2025-04-25.
- ES = Sjögren, 1983
- NVI = Hagström, 2023

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Röd-liste-kategori	Signalart	Referens	Övrigt
Kärlväxter					
<i>Bromopsis ramosa</i>	skugglosta	NT		AP	
<i>Cardamine pratensis</i> subsp. <i>paludosa</i>	kärrbräsma	LC		AP	
<i>Carex lasiocarpa</i>	trådstarr	LC		ES	(1983)
<i>Carex oederi</i>	ärtstarr	LC		ES	(1983)
<i>Carex panicea</i>	hirsstarr	LC			(1983)
<i>Centaurium erythraea</i>	bredarun	NT		AP	Fridlyst
<i>Centaurium erythraea</i> var. <i>erythraea</i>	flockarun	NT		AP	Fridlyst
<i>Dactylorhiza incarnata</i>	ängsnycklar	LC		AP	Fridlyst
<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>incarnata</i> × <i>maculata</i> subsp. <i>fuchsii</i>	hybridnycklar	NA		AP	Fridlyst
<i>Dactylorhiza maculata</i>	fläcknycklar	LC		AP	Fridlyst
<i>Epipraxis</i> sp.	knipprötter	LC	S		Fridlyst
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	EN		NVI	
<i>Hedera helix</i>	murgröna	LC	S	AP	
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	LC	S	AP	
<i>Lathyrus vernus</i>	vårärt	LC	S	NVI	
<i>Orchis militaris</i>	johannesnycklar	LC		AP	Fridlyst
<i>Primula farinosa</i>	majviva	NT		ES	(1983)
<i>Primula veris</i>	gullviva	LC		AP	
<i>Sanicula europaea</i>	sårläka	LC	S	AP	

<i>Scorzonera humilis</i>	svinrot	NT		NVI	
<i>Succisa pratensis</i>	ängsvädd	LC		AP	
<i>Tilia cordata</i>	skogslind	LC		AP	
<i>Valeriana dioica</i>	småvänderot	VU		AP	
Mossor					
<i>Alteniella complanata</i>	platt fjädermossa	LC	S	AP	
<i>Anomodon viticulosus</i>	grov baronmossa	LC	S	AP	
<i>Calliergon giganteum</i>	stor skedmossa	LC		ES	(1983)
<i>Homalia trichomanoides</i>	trubbfjädermossa	LC	S	NVI	
<i>Porella platyphyllo</i>	trädporella	LC	S	NVI	
<i>Scorpidium scorpioides</i>	korvskorpiomossa	LC		ES	(1983)
<i>Tortella tortuosa</i>	kruskalkmossa	LC	S	NVI	
Lavar					
<i>Alyxoria ochrocheila</i>	orange pudrad klotterlav	NT		AP	
<i>Bacidia fraxinea</i>	slät lönnlav	LC	S	AP	
<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranslav	LC		NVI	
Storsvampar					
<i>Cortinarius cotoneus</i>	olivbrun spindling	NT		AP	
<i>Cortinarius euceruleus</i>	praktspindling	VU		AP	
<i>Cortinarius prasinoscyaneus</i>	beryllspindling	EN		AP	
<i>Cortinarius rufolivaceus</i>	slotsspindling	NT		AP	
<i>Cortinarius subpurpurascens</i>	brun purpurspindling	LC		AP	
<i>Craterellus lutescens</i>	röd gul trumpetsvamp	LC	S	AP	
<i>Hygrophorus discoides</i>	diskvaxskivling	LC	S	AP	
Skalbaggar					

<i>Oulema septentrionis</i>	mannagräs- bagge	VU		AP	
Fjärilar					
<i>Acleris roscidana</i>	större asp- vårvecklare	NT		AP	
<i>Ancylis obtusana</i>	trubbsikel- vecklare	LC		AP	
<i>Coleophora gallipennella</i>	större sötve- delssäckmal	NT		AP	
<i>Craniophora ligustri</i>	ligusterfly	NT		AP	
<i>Cupido minimus</i>	mindre blå- vinge	NT		AP	
<i>Doloploca punctulana</i>	tryvårveck- lare	VU		AP	
<i>Eupithecia cauchiata</i>	bredbrämad malmätare	NT		AP	
<i>Hamearis lucina</i>	gullvivefjäril	VU		AP	
<i>Hepialus humuli</i>	humlerotfjä- ril	NT		AP	
<i>Melitaea cinxia</i>	ängsnätfjäril	NT		AP	
<i>Melitaea diamina</i>	sotnätfjäril	NT		AP	
<i>Philereme vetulata</i>	grå klaffmä- tare	NT		AP	
<i>Triphosa dubitata</i>	vägtornsmä- tare	NT		AP	
<i>Zygaena viciae</i>	mindre ba- stardsvär- mare	NT		AP	
Grod- och kräldjur					
<i>Rana dalmatina</i>	långbens- groda	NT		AP	Fridlyst, ÅGP
<i>Triturus cristatus</i>	större vat- tensalaman- der	LC		AP	Fridlyst, N2000
Fåglar					
<i>Aegithalos caudatus</i>	stjärtmes	LC		AP	Fridlyst
<i>Poecile palustris</i>	entita	NT		AP	Fridlyst

7. Referenslista

Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Hagström, M. 2023. Värdekärnor vid Runstensmyren.

Hedin, J., Niklasson, M. & Bengtsson, V. 2018. Veteranisering – verktyg istället för tid. Fauna & Flora. 113:2, 13 -25.

Forslund, M (red). 2001. Natur och kultur på Öland. Naturvårdsprogram för Kalmar län. Länsstyrelsen i Kalmar län

Sjögren, E. 1983. *Rapport SNV PM 1781: Öppna kärr och våtängar i Mittlands-skogen på Öland*. Statens Naturvårdsverk (Naturvårdsverket).

Webbplatser

Artdatabanken, rödlistade arter, <http://artfakta.artdatabanken.se/>

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000. Naturvårdsverkets hemsida: <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddad-natur/Natura-2000/>

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister, <http://www.fmis.raa.se>

Artportalen, <http://www.artportalen.se/>

8. Bilagor

5.1 Skötselplanskarta

Länsstyrelsen
Kalmar län

Skötselplanskarta Naturreservatet Runstensmyren

Bilaga 5.1 Skötselplanskarta
Tillhör Länsstyrelsens ärende
dnr 511-8143-2023

